

Η εφαρμογή του ΣΕΠ στη Γ΄ τάξη Γυμνασίου και Α΄ Ενιαίου Λυκείου

Πρόγραμμα Σπουδών ΣΕΠ

Η εφαρμογή του ΣΕΠ στη Γ΄ τάξη Γυμνασίου και Α΄ Ενιαίου Λυκείου..... 1

Πρόγραμμα Σπουδών ΣΕΠ	1
1. Εισαγωγή.....	2
2. Σκοπός της εφαρμογής του ΣΕΠ στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.....	3
3. Γενικοί σκοποί	3
4. Ειδικοί στόχοι.....	3
5. Άξονες ενότητων - περιεχομένων	5
6. Επιθυμητές γνώσεις και δεξιότητες.....	5
7. Διαμόρφωση περιεχομένων.....	7
8. Μεθοδολογία	12
9. Αξιολόγηση	16

1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με:

- Τις διατάξεις των Νόμων 1566/85 και 2525/97 για την εφαρμογή του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού
- Τις εγκυκλίους του ΥΠΕΠΘ που αναφέρονται στα καθήκοντα των καθηγητών – συμβούλων και στις δραστηριότητες (επισκέψεις, προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας) του ΣΕΠ
- Την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός νέου Προγράμματος Σπουδών ΣΕΠ το οποίο θα ορίσει το σκοπό, τους στόχους, τη λειτουργία και το διδακτικό υλικό του ΣΕΠ στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στο πλαίσιο των σύγχρονων τάσεων και εξελίξεων στο χώρο της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της οικονομίας και της κοινωνίας, ευρύτερα

εκπονήθηκε το Πρόγραμμα Σπουδών ΣΕΠ, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα Σπουδών ΣΕΠ ορίζει τις γενικές αρχές του ΣΕΠ και τους απαραίτητους για την υλοποίησή του όρους. Για το λόγο αυτό περιλαμβάνει:

- Το Γενικό Σκοπό και τους Ειδικούς Στόχους του ΣΕΠ.
- Τα περιεχόμενα μέσα από τα οποία υλοποιούνται ο σκοπός και οι στόχοι του.
- Τη μεθοδολογία μέσω της οποίας θα επιτευχθούν οι προκαθορισμένοι στόχοι.
- Την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

2. Σκοπός της εφαρμογής του ΣΕΠ στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός (ΣΕΠ) στοχεύει στην παροχή βοήθειας προς τους μαθητές κατά τα διάφορα στάδια της ανάπτυξής τους, ώστε να συνειδητοποιήσουν τις κλίσεις τους, να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να διεκδικήσουν τη συμμετοχή τους στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

3. Γενικοί σκοποί

Με την εφαρμογή του ΣΕΠ στη Γ΄ τάξη Γυμνασίου και την Α΄ Ενιαίου Λυκείου επιδιώκονται οι παρακάτω γενικοί σκοποί:

- Να σχηματίσουν οι μαθητές ολοκληρωμένη εικόνα για τον εαυτό τους.
- Να γνωρίσουν τη διαδικασία της πληροφόρησης και ειδικότερα την πληροφόρηση που αφορά σε θέματα εκπαίδευσης-κατάρτισης και αγοράς εργασίας.
- Να μάθουν να διερευνούν τον κόσμο της εργασίας.
- Να μάθουν να διερευνούν το χώρο της εκπαίδευσης-κατάρτισης.
- Να προετοιμαστούν για τη μετάβασή τους σε επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα.
- Να προετοιμαστούν για την είσοδο και παραμονή στην αγορά εργασίας.
- Να διευκολυνθούν στη λήψη εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων.
- Να αναπτύξουν πνεύμα ομαδικότητας, συνεργασίας και καλής επικοινωνίας με τους γύρω τους, αποδεχόμενοι τις ιδιαιτερότητες του άλλου.

4. Ειδικοί στόχοι

- Να κατανοήσουν οι μαθητές και να εκτιμήσουν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους, τα ενδιαφέροντα και τις αξίες, τις ικανότητες και δεξιότητές τους.
- Να αναπτύξουν και να αξιοποιούν τις ικανότητές τους.
- Να καλλιεργήσουν επαγγελματική συνείδηση.
- Να ασκηθούν στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, όσον αφορά την πληροφόρησή τους.
- Να παρακολουθούν την πραγματοποίηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στο Internet.
- Να συμμετέχουν σε ομάδες συζήτησης στο Internet για θέματα που αφορούν το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό.
- Να ασκηθούν στην περιγραφή επαγγελματικών χώρων και δραστηριοτήτων.
- Να μάθουν να χρησιμοποιούν διαφορετικές πηγές πληροφόρησης.
- Να αξιολογούν και να επιλέγουν πληροφορίες σύμφωνα με τις ανάγκες τους.
- Να μάθουν τρόπους επεξεργασίας και δημιουργίας νέας πληροφορίας (εκπαιδευτική, επαγγελματική).

- Να διερευνήσουν τις δυνατότητες εκπαίδευσης-κατάρτισης στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Να πληροφορηθούν σχετικά με τις δυνατότητες σπουδών και εργασίας στην τοπική και παγκόσμια κοινότητα.
- Να αντιμετωπίζουν με θετική στάση τις αλλαγές που συμβαίνουν στη ζωή τους.
- Να αντιληφθούν τη σχέση που υπάρχει μεταξύ του σχολείου και της ευρύτερης κοινωνίας.
- Να κατανοήσουν τη διάσταση και τη σημασία της επιχειρηματικότητας στο χώρο της απασχόλησης.
- Να μάθουν να σχεδιάζουν το μέλλον τους και να ιεραρχούν τα σχέδιά τους.
- Να πληροφορηθούν σχετικά με τον κόσμο της εργασίας, τις εξελίξεις του και το σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον.
- Να γνωρίσουν επαγγελματικούς χώρους και νέες μορφές εργασίας.
- Να κατανοήσουν την αναγκαιότητα της δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες αναζήτησης ή/και παραμονής στην εργασία.
- Να κατανοήσουν ότι οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές επηρεάζουν τη ζωή του ατόμου.
- Να γνωρίσουν τη διαδικασία που ακολουθείται στη λήψη απόφασης.
- Να μπορούν να διακρίνουν τις επιδράσεις του σχολείου, της οικογένειας και της κοινωνίας στις επιλογές και τις αποφάσεις τους.
- Να μάθουν να αναζητούν εναλλακτικές λύσεις για αποφάσεις που αφορούν εκπαίδευση και εργασία.
- Να προβληματιστούν για το ρόλο των στερεοτυπικών αντιλήψεων στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές.
- Να μάθουν να διακρίνουν και να αποδέχονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των άλλων.
- Να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που απαιτούν συνεργασία και επικοινωνία με άλλα άτομα.
- Να είναι σε θέση να παρουσιάζουν τον εαυτό τους με διάφορους τρόπους.

5. Άξονες ενοτήτων - περιεχομένων

Η επίτευξη του γενικού σκοπού απαιτεί συστηματική προσέγγιση εννοιών και καλλιέργεια δεξιοτήτων, που ταξινομούνται σε τρεις άξονες:

- γνώση του εαυτού
- γνώση του κόσμου
- το άτομο μέσα στον κόσμο

Στους τρεις αυτούς άξονες περιέχονται οι εξής ενότητες του εκπαιδευτικού υλικού:

Άξονες	Ενότητες – Περιεχόμενα
γνώση του εαυτού	<ul style="list-style-type: none"> • Ανακαλύπτω τον εαυτό μου • Αντιλήψεις για τους συνανθρώπους μου • Συνεχώς βελτιώνομαι
γνώση του κόσμου	<ul style="list-style-type: none"> • Ο κόσμος της εργασίας • Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα • Η ανεργία στην εποχή μας • Η Ευρωπαϊκή Ένωση
το άτομο μέσα στον κόσμο	<ul style="list-style-type: none"> • Αναζητώ πληροφορίες • Πώς να διαλέξω; Οι αποφάσεις μου • Γνωρίζω το σήμερα, σκέφτομαι το αύριο • Η προσωπικότητά μας, κλειδί για το μέλλον • Είσοδος και παραμονή στην αγορά εργασίας • Παίρνοντας μια απόφαση • Βήματα μιας απόφασης

6. Επιθυμητές γνώσεις και δεξιότητες

Μέσα από το Πρόγραμμα Σπουδών του ΣΕΠ ο μαθητής αναπτύσσει δεξιότητες που σχετίζονται με τους βασικούς άξονες του μαθήματος.

Συγκεκριμένα ο μαθητής αναπτύσσει:

Δεξιότητες αυτογνωσίας: Ο μαθητής είναι σε θέση να εντοπίζει τις ικανότητες, τις κλίσεις του, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του.

Δεξιότητες αυτοπαρουσίασης: Ο μαθητής είναι σε θέση να παρουσιάζει τον εαυτό του με διάφορους τρόπους π.χ. να διεκδικεί μια θέση εργασίας συντάσσοντας ένα βιογραφικό σημείωμα ή δίνοντας μια συνέντευξη.

Δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας: Ο μαθητής είναι σε θέση να συνεργάζεται και να επικοινωνεί με άλλα άτομα, να συμμετέχει σε ομάδες, να εκφράζει τη γνώμη του και να δέχεται τις σκέψεις και τις απόψεις των άλλων.

Δεξιότητες αναζήτησης και χρήσης πληροφοριών: Ο μαθητής εξοικειώνεται με τους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών, μαθαίνει να επεξεργάζεται κριτικά και να αξιολογεί τις πληροφορίες σύμφωνα με τους στόχους του.

Δεξιότητες λήψης απόφασης: Ο μαθητής είναι σε θέση κάθε φορά να παίρνει μια απόφαση για το μέλλον του με ρεαλιστικό και αποτελεσματικό τρόπο σύμφωνα με τις ανάγκες και τους στόχους του.

Δεξιότητες αποτελεσματικής λειτουργίας στο διεθνοποιημένο χώρο της εργασίας μέσω του παγκόσμιου δικτύου Internet (e-Business).

Δεξιότητες αντίληψης των νέων εργασιακών δεδομένων σε σχέση με τα επίπεδα εκπαίδευσης.

Οι γνώσεις που αποκτά ο μαθητής αφορούν το εκπαιδευτικό σύστημα και τον κόσμο της εργασίας (εκπαίδευση/ κατάρτιση, απασχόληση, τομείς οικονομίας, επιχειρηματικότητα, συνθήκες εργασίας, αναγνώριση προσόντων, πιστοποίηση σπουδών, Ευρωπαϊκή Ένωση).

7. Διαμόρφωση περιεχομένων

Γ΄ Τάξη Γυμνασίου	
Ενότητες-περιεχόμενα	Στόχοι διδασκαλίας
Ανακαλύπτω τον εαυτό μου	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να εντοπίσουν οι μαθητές τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν την προσωπικότητά τους. ➤ Να σχηματίσουν ολοκληρωμένη εικόνα του εαυτού τους. ➤ Να προσδιορίσουν τα ενδιαφέροντά τους. ➤ Να κατανοήσουν τη σημασία των ενδιαφερόντων στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους επιλογές. ➤ Να ανακαλύψουν τις ικανότητες και δεξιότητές τους με στόχο την αύξηση της αυτοεκτίμησής τους. ➤ Να προσδιορίσουν τις προσωπικές και επαγγελματικές τους αξίες. ➤ Να συνειδητοποιήσουν ότι οι δεξιότητες καλλιεργούνται και αναπτύσσονται με συστηματική προσπάθεια.
Ο κόσμος της εργασίας Το σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον e-Business Η διεθνοποίηση της εργασίας και της οικονομίας και οι επιδράσεις στο κάθε άτομο και την εκπαίδευση	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια της εργασίας και το ρόλο της στη ζωή του ανθρώπου. ➤ Να αντιληφθούν τις αλλαγές που συμβαίνουν στην αγορά εργασίας. ➤ Να κατανοήσουν το σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον. ➤ Να πληροφορηθούν για τους παράγοντες που επηρεάζουν τις αλλαγές στην αγορά εργασίας. ➤ Να κατανοήσουν έννοιες που σχετίζονται με την άσκηση κάποιου επαγγέλματος ➤ Να κατανοήσουν έννοιες που σχετίζονται με την απασχόληση και την ανεργία. ➤ Να προβληματιστούν για τους παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική τους επιλογή. ➤ Να αντιληφθούν ότι το κάθε επάγγελμα σχετίζεται με αντίστοιχο τρόπο ζωής. ➤ Να αντιληφθούν ότι η διεθνοποίηση της εργασίας και της οικονομίας επιδρά στην προσωπικότητα του ατόμου. ➤ Να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ εκπαίδευσης και οικονομίας.
Αντιλήψεις για τους συνανθρώπους μου	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια των στερεότυπων αντιλήψεων. ➤ Να προβληματιστούν για τη στάση τους απέναντι σε ομάδες

Γ΄ Τάξη Γυμνασίου	
Ενότητες-περιεχόμενα	Στόχοι διδασκαλίας
	<p>ανθρώπων που είναι διαφορετικοί από αυτούς.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Να εξετάσουν αν οι στερεότυπες αντιλήψεις ασκούν επίδραση στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές. ➤ Να βλέπουν με κριτικό μάτι τις στερεότυπες αυτές αντιλήψεις.
Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να πληροφορηθούν οι μαθητές για τη δομή του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος. ➤ Να πληροφορηθούν για τις εκπαιδευτικές διεξόδους μετά το Γυμνάσιο.
Αναζητώ πληροφορίες	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να προσεγγίσουν οι μαθητές την έννοια της πληροφόρησης ως ανάγκης στο νέο άνθρωπο κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης ➤ Να ενημερωθούν για τις μορφές που μπορεί να έχει η πληροφορία. ➤ Να προσεγγίσουν τη διαδικασία αναζήτησης και επιλογής της πληροφορίας.
Πώς να διαλέξω; Οι αποφάσεις μου	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να προσεγγίσουν οι μαθητές τη διαδικασία λήψης απόφασης: ➤ α) τον προσδιορισμό αναγκών και δυνατοτήτων ➤ β) τη γνώση όρων και συνθηκών ➤ γ) την επιλογή προτεραιοτήτων ➤ Να μπορούν να εντοπίσουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία λήψης απόφασης. ➤ Να προβληματιστούν για τις επιλογές που θα κληθούν να κάνουν τελειώνοντας το Γυμνάσιο συνεκτιμώντας τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους και τις εξελίξεις της εποχής τους. ➤ Να καταλάβουν οι μαθητές ότι κάποιες αποφάσεις τους σε μεταβατικά στάδια της ζωής τους , ενώ είναι καθοριστικές δεν είναι αμετάκλητες .

Α΄ Τάξη Ενιαίου Λυκείου	
Ενότητες-περιεχόμενα	Στόχοι διδασκαλίας
Γνωρίζω το σήμερα, σκέφτομαι το αύριο	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να ενθαρρυνθούν οι μαθητές, ώστε να σκέφτονται σχετικά με το μέλλον τους και να σχεδιάζουν τη σταδιοδρομία τους. ➤ Να βοηθηθούν, ώστε να κατανοούν τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την ένταξή τους σε μια πολύπλοκη και μεταβαλλόμενη κοινωνία. ➤ Να εντοπίσουν τις Δεξιότητές τους και να τις καλλιεργήσουν, λαμβάνοντας υπόψη τους τα νέα δεδομένα στην αγορά εργασίας.
Η προσωπικότητά μας, κλειδί για το μέλλον	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να προσδιορίσουν οι μαθητές βασικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους, ικανότητες, δεξιότητες, ενδιαφέροντα, στάσεις, αξίες. ➤ Να προσδιορίσουν ποιες αξίες τους ικανοποιούνται από ένα πιθανό επάγγελμα. ➤ Να ιεραρχήσουν τις αξίες που θεωρούν πιο σημαντικές και να τις συνδέσουν με πιθανές δραστηριότητες.
Συνεχώς βελτιώνομαι	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να είναι σε θέση οι μαθητές ν' αναγνωρίσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να αποκτήσουν δεξιότητες μέσω των σχολικών μαθημάτων και των εξωσχολικών δραστηριοτήτων. ➤ Να ενθαρρυνθούν στην ανάληψη πρωτοβουλιών και τη συμμετοχή τους σε ομαδικές δραστηριότητες μέσα στο σχολείο και στον ευρύτερο χώρο της κοινότητας. ➤ Να κατανοήσουν ότι η συνεργατικότητα είναι σημαντική δραστηριότητα, η οποία συμβάλλει στην ανάπτυξη της υπευθυνότητας. ➤ Να ασκηθούν στην ανάπτυξη ποικίλων δεξιοτήτων, όπως: δεξιότητες διαχείρισης χρόνου, κοινωνικές δεξιότητες, δεξιότητες ομαδικής εργασίας κ.α. ➤ Να μάθουν να εντοπίζουν, να αξιοποιούν και να δημιουργούν νέες ευκαιρίες για σπουδές και απασχόληση.
Ο κόσμος της εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές, ότι ο κόσμος της εργασίας μεταβάλλεται. ➤ Να ευαισθητοποιούνται και να ενημερώνονται για τις μεταβολές που συντελούνται στο χώρο της εργασίας. ➤ Να εξοικειωθούν με οικονομικές έννοιες και στοιχεία.

Α΄ Τάξη Ενιαίου Λυκείου	
Ενότητες-περιεχόμενα	Στόχοι διδασκαλίας
<p>Η ανεργία στην εποχή μας</p> <p>Πώς αντιμετωπίζεται η ανεργία με την ανάπτυξη;</p> <p>Είναι δυνατή η αντιμετώπιση της ανεργίας με την "πλασματική απασχόληση" σε "ψεύτικες θέσεις εργασίας" ;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να προβληματιστούν οι μαθητές σχετικά με το κοινωνικό πρόβλημα της ανεργίας σε εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. ➤ Να εντοπίσουν και να εξηγήσουν ποιες κοινωνικές ομάδες και ποιες γεωγραφικές περιοχές πλήττονται περισσότερο από την ανεργία. ➤ Να ευαισθητοποιούνται και να ενημερώνονται για τις μεταβολές που συντελούνται στο χώρο της εργασίας. ➤ Να ενημερώνονται για τα προγράμματα επιμόρφωσης και κατάρτισης ανέργων, τα οποία λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή τους. ➤ Να αντλούν πληροφορίες από <<μικρές αγγελίες>> των εφημερίδων για τις προσφερόμενες θέσεις εργασίας. ➤ Να μάθουν να αναζητούν πληροφορίες από άλλους φορείς εύρεσης εργασίας και στελέχωσης θέσεων, όπως π.χ. Σύμβουλοι Επιχειρήσεων, Γραφεία Διασύνδεσης, ΟΑΕΔ κ.ά. ➤ Να μάθουν τρόπους αντιμετώπισης της ανεργίας μέσω άλλων δραστηριοτήτων (επιχειρηματικότητα).
<p>Είσοδος και παραμονή στην αγορά εργασίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να ασκηθούν οι μαθητές σε στρατηγικές παρουσίασης της προσωπικότητάς τους, όπως είναι η σύνταξη βιογραφικού σημειώματος και συνοδευτικής επιστολής καθώς και η προετοιμασία για την επαγγελματική συνέντευξη. ➤ Να πληροφορηθούν τους φορείς που μπορούν να τους βοηθήσουν στην κατάλληλη προβολή της προσωπικότητάς τους για την ένταξη τους στην εργασία, όπως τα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, Γραφεία Διασύνδεσης Πανεπιστημίων, Σύμβουλοι Επιχειρήσεων κ.ά.
<p>Η Ευρωπαϊκή Ένωση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να ενημερωθούν οι μαθητές για την Ευρωπαϊκή Ένωση. ➤ Να συνειδητοποιήσουν, ως πολίτες της Ενωμένης Ευρώπης, τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. ➤ Να ενημερωθούν για την κινητικότητα των πολιτών στα κράτη μέλη. ➤ Να πληροφορηθούν για τα ευρωπαϊκά προγράμματα (LEONARDO DA VINCI, ΣΩΚΡΑΤΗΣ), τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που τους δίνονται στην Ενωμένη Ευρώπη σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. ➤ Να πληροφορηθούν ποιοι φορείς ενημερώνουν για θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη χώρα μας: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Τμήμα Ενημέρωσης και Τεκμηρίωσης, αντιπροσωπεία της ευρωπαϊκής επιτροπής στην Ελλάδα, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κ. ά.

Α΄ Τάξη Ενιαίου Λυκείου	
Ενότητες-περιεχόμενα	Στόχοι διδασκαλίας
Παίρνοντας μια απόφαση	<ul style="list-style-type: none"> • Να ενθαρρυνθούν οι μαθητές, ώστε να σκέφτονται και να εντοπίζουν εναλλακτικές λύσεις. • Να προσεγγίσουν μέσα από την εμπειρία τους διαφορετικούς τρόπους λήψης απόφασης. • Να εντοπίσουν παράγοντες που επηρεάζουν τις αποφάσεις μας: προσωπικοί, οικογενειακοί, κοινωνικοί, περιστασιακοί παράγοντες, κ. ά.
Βήματα μιας απόφασης	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να ασκηθούν οι μαθητές στη διαδικασία λήψης απόφασης . ➤ Να περιγράψουν ποιες ενέργειες αντιστοιχούν στα βήματα της διαδικασίας λήψης απόφασης που αφορά την επιλογή κατεύθυνσης στη Β΄ Λυκείου. ➤ Να συνειδητοποιήσουν ότι το αποτέλεσμα της απόφασης είναι συνέπεια των επιλογών μας και της αξιολόγησής τους .
Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να ενημερωθούν οι μαθητές για τη δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και τις διεξόδους κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας. ➤ Να γνωρίσουν αναλυτικά τη δομή του Ενιαίου Λυκείου, τις ιδιαιτερότητες των Α΄, Β΄, Γ΄, τάξεων, τις κατευθύνσεις και τις αντίστοιχες διεξόδους σε σχολές των ΑΕΙ και των ΤΕΙ. ➤ Να ευαισθητοποιηθούν, ώστε να ελέγχουν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία της πληροφορίας που αφορά στα θέματα εκπαίδευσης. ➤ Να ενημερώνονται για τις αλλαγές και τις τροποποιήσεις που αφορούν σε μαθήματα, εξετάσεις, εξαγωγή βαθμολογίας, κ. ά. ➤ Να αναζητούν πληροφορίες, μέσω της νέας τεχνολογίας, σχετικά με τα προγράμματα σπουδών ΑΕΙ – ΤΕΙ, τα νέα τμήματα που ιδρύονται, τις δυνατότητες μεταπτυχιακών προγραμμάτων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

8. Μεθοδολογία

Ο ΣΕΠ ως μάθημα στις τάξεις Γ' Γυμνασίου και Α' Ενιαίου Λυκείου στοχεύει όχι μόνο στην αφομοίωση γνωστικού υλικού, αλλά και σε μια πολύπλευρη προσέγγιση του κόσμου του μαθητή, ώστε αυτός να μπορεί να αναπτύξει δεξιότητες για τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές του επιλογές. Οι γνώσεις που αποκτά ο μαθητής στο πλαίσιο του μαθήματος του ΣΕΠ αφορούν τον εαυτό του, αλλά και τον κόσμο γύρω του. Έτσι, το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών ΣΕΠ βασίζεται σε θέματα που αντλούνται από τις επιστήμες της Ψυχολογίας, της Κοινωνιολογίας, της Οικονομίας και της Πληροφορικής.

Στη διαδικασία εφαρμογής του Προγράμματος Σπουδών ΣΕΠ επιλέγονται ποικίλες μέθοδοι για την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων. Κοινό χαρακτηριστικό όλων των μεθόδων είναι ότι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος βρίσκεται ο μαθητής και ότι απαιτείται συνεργασία και συμμετοχή όλης της ομάδας μέσα στην τάξη, με κλίμα ψυχολογικής άνεσης και αποδοχής του άλλου.

Ο καθηγητής που εφαρμόζει το πρόγραμμα ΣΕΠ είναι ο συντονιστής-εμψυχωτής της ομάδας και ο διευκολυντής της μαθησιακής διαδικασίας. Χωρίς να παραμένει αυτός θεατής των όσων συμβαίνουν σχεδιάζει τις διαδικασίες μάθησης, δημιουργεί κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα, προσπαθεί να αναπτύξει δεξιότητες επικοινωνίας με άτομα και ομάδες, αλλά και με φορείς έξω από το σχολείο. Ο καθηγητής στηρίζει και βοηθάει τους μαθητές στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους αποφάσεις, χωρίς να χειραγωγεί και να καθοδηγεί ο ίδιος. Εφαρμόζει μεθόδους που είναι κατάλληλες με την ηλικία, τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα των μαθητών και τις ιδιαιτερότητες της κάθε διδακτικής ενότητας. Ιδιαίτερη σημασία έχει η εναλλαγή των μεθόδων και ο συνδυασμός τους, ώστε το μάθημα να προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών.

Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις που προτείνονται είναι:

1. Συμπλήρωση ερωτηματολογίου.
2. Επεξεργασία μη λεκτικού υλικού (πίνακες, διαγράμματα)
2. Συζήτηση σε ομάδες.
3. Συζήτηση μαθητών ανά ζεύγη.
4. Μελέτη περιπτώσεων (case studies).
5. Εκφραστικές μέθοδοι.
6. Πρόσκληση ατόμων στην τάξη.
7. Συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση.
8. Επισκέψεις
9. Πραγματοποίηση μικρών ερευνών (projects)
10. Οργάνωση σύνθετων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της σύνδεσης του σχολείου με την κοινότητα και το χώρο της απασχόλησης.

Μέσα και υλικά

Ο καθηγητής που εφαρμόζει το πρόγραμμα ΣΕΠ χρησιμοποιεί ποικιλία μέσων και υλικών λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες κάθε μέσου σε σχέση με τους στόχους που θέλει να πετύχει.

Στη διεξαγωγή της διδασκαλίας η χρήση μέσων και υλικών προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών, βοηθάει στην κατανόηση ουσιαστών σημείων και δίνει ζωντάνια στο μάθημα. Ο καθηγητής υποδεικνύει με κάθε ευκαιρία την πολύπλευρη αξιοποίηση του κάθε μέσου, επισημαίνοντας τα σημεία που καθορίζουν την εγκυρότητα και επικαιρότητα της γνώσης.

Προτεινόμενα μέσα και υλικά είναι:

- Το εκπαιδευτικό υλικό ΣΕΠ (Βιβλίο μαθητή & Καθηγητή για τις τάξεις Γ ΄Γυμνασίου και Α΄ Ενιαίου Λυκείου), καθώς και το πληροφοριακό υλικό ΣΕΠ (Οδηγοί Σπουδών και Επαγγελματών).
- Βιβλία / κείμενα σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των σύγχρονων επιχειρήσεων μέσω του δικτύου Internet στο διεθνοποιημένο περιβάλλον.
- Η βιβλιοθήκη ΣΕΠ και το αρχείο Πληροφόρησης εμπλουτισμένα με υλικό, όπως βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, ενημερωτικά τεύχη, φυλλάδια, cd-roms, slides και διαφάνειες που προβάλλουν επαγγελματικούς και εκπαιδευτικούς χώρους.
- Άρθρα, φωτογραφίες από περιοδικά και αποκόμματα εφημερίδων. Δίνουν μια ζωντανή εικόνα της εποχής, αλλά ίσως και μονόπλευρη. Μέσα από κατάλληλη διαδικασία ο μαθητής μπορεί να διακρίνει την αντικειμενικότητα της πληροφόρησης.
- Γελοιογραφίες και κόμικς τα οποία σχολιάζουν την επικαιρότητα και αποτελούν ένα σοβαρό ερέθισμα για προβληματισμό.
- Οι νέες τεχνολογίες επικοινωνίας και πληροφόρησης.

Οι προτεινόμενες μέθοδοι, τα μέσα και τα υλικά δεν αποτελούν δέσμευση για τον καθηγητή, στη διακριτική ευχέρεια του οποίου είναι η επιλογή και άλλων μεθόδων και μέσων που αποσκοπούν στην υλοποίηση των παιδαγωγικών στόχων.

Διδακτικές, μαθησιακές δραστηριότητες

Η εφαρμογή του ΣΕΠ στη σχολική τάξη, λόγω της ιδιαιτερότητας του θεσμού, παρέχει ευκαιρίες για πολλαπλές προσεγγίσεις του διδακτικού υλικού, με την ανάπτυξη ποικίλων δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να γίνονται μέσα ή έξω από το χώρο της τάξης και να αφορούν μια ή περισσότερες διδακτικές ενότητες (Για παράδειγμα, η ενότητα "Ο κόσμος της εργασίας" μπορεί να παρουσιαστεί και με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες του βιβλίου, αλλά και γενικότερα με επισκέψεις σε χώρους εργασίας έξω από το σχολείο.) Οι δραστηριότητες σχεδιάζονται με βάση το περιεχόμενο της ύλης και αποσκοπούν στην παροχή ευκαιριών, όχι μόνο για καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου, αλλά και για συσχέτιση και αξιοποίηση συναφών γνώσεων, ενδιαφερόντων, κλίσεων και δεξιοτήτων των μαθητών. Είναι σκόπιμο οι επιλεγόμενες δραστηριότητες να μην είναι αποκομμένες από την υπόλοιπη διδακτική διαδικασία, έτσι ώστε να λειτουργούν υποστηρικτικά και όχι εμβόλιμα.

Είδη δραστηριοτήτων

Οι δραστηριότητες, ατομικές ή ομαδικές, στοχεύουν στη βελτίωση της διδασκαλίας και παρέχουν στοιχεία για την ανατροφοδότησή της και περαιτέρω εμβάθυνση σε ορισμένα θέματα . Οι προτεινόμενες δραστηριότητες χωρίζονται σε δραστηριότητες που σχετίζονται άμεσα με την παρουσίαση μιας ενότητας και δεν απαιτούν ειδική προετοιμασία από τους μαθητές και σε δραστηριότητες που προϋποθέτουν ειδική προετοιμασία.

Η καταγραφή των προτεινόμενων δραστηριοτήτων δεν περιορίζει τους εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν το μάθημα στο να επινοήσουν άλλες ανάλογες με τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών τους, τις ειδικές συνθήκες του σχολείου ή της περιοχής ή ακόμη και τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα.

Δραστηριότητες χωρίς ειδική προετοιμασία

- Συμπλήρωση ερωτηματολογίων
- Ανάγνωση και σχολιασμός κειμένων, άρθρων από εφημερίδες και περιοδικά με θέματα που σχετίζονται με τον ΣΕΠ
- Διατύπωση απόψεων που σχετίζονται με το χώρο της εργασίας
- Διατύπωση προβλημάτων και αναζήτηση λύσεων σε θέματα εκπαιδευτικής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας
- Παρατήρηση και ανάγνωση στατιστικών πινάκων, διαγραμμάτων, οικονομικών αγγελιών, κόμικς, γελοιογραφιών
- Αναζήτηση πληροφοριών με τη χρήση του διαδικτύου
- Οργάνωση σχεδίου δράσης για τη λήψη απόφασης με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών
- Τεχνικές αυτοπαρουσίασης

Δραστηριότητες με ειδική προετοιμασία

- Καταγραφή επαγγελμάτων που ασκήθηκαν σε ορισμένη εποχή και σε ορισμένο τόπο
- Οργάνωση και πραγματοποίηση θεατρικών παραστάσεων με περιεχόμενο που σχετίζεται με τους στόχους του ΣΕΠ
- Σύνταξη μονογραφιών σύγχρονων ή και φανταστικών
- Οργάνωση σχεδίου επίσκεψης σε εκπαιδευτικούς και εργασιακούς χώρους
- Αξιοποίηση πολιτιστικών επισκέψεων, σχολικών δραστηριοτήτων, θεατρικών παραστάσεων για την επίτευξη των στόχων του ΣΕΠ
- Οργάνωση εκδηλώσεων με στόχο την εκπαιδευτική και επαγγελματική πληροφόρηση (εμπειρία προσωρινής απασχόλησης σε επαγγελματικούς χώρους, επισκέψεις επαγγελματιών, ημέρες σταδιοδρομίας, κτλ)

9. Αξιολόγηση

Στο σχολικό πρόγραμμα ο ΣΕΠ με τον ιδιαίτερο συμβουλευτικό και ψυχοπαιδαγωγικό του χαρακτήρα συμβάλλει στη διαδικασία της επαγγελματικής ανάπτυξης των μαθητών. Για το λόγο αυτό δεν αξιολογείται με τον παραδοσιακό τρόπο της εξωτερικής αξιολόγησης.

Εν τούτοις η ύπαρξη εσωτερικής αξιολόγησης είτε με τη μορφή αυτοαξιολόγησης είτε με τη μορφή ετεροαξιολόγησης μέσα από μικρές ομάδες ή από όλη την τάξη, θεωρείται απαραίτητη για την ανατροφοδότηση του μαθητή. Η αξιολόγηση στο ΣΕΠ δεν έχει επιλεκτική μορφή, ή τη μορφή της επιβράβευσης ή της τιμωρίας αλλά τη μορφή της εσωτερικής αξιολόγησης με σκοπό:

- α) Τη γνώση των βασικών πτυχών της προσωπικότητας του μαθητή.
- β) Την ενθάρρυνση για ανάδειξη των θετικών σημείων του εαυτού του με σκοπό την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης.
- γ) Τη δραστηριοποίηση του μαθητή σε θέματα που αφορούν την πορεία της ζωής του.
- δ) Την ενθάρρυνση για συμμετοχή του σε προγράμματα και ομαδικές εργασίες.
- ε) Την άσκηση του μαθητή να παρατηρεί, να επιλέγει, να συγκρίνει, να συνθέτει και να κρίνει τις επιδόσεις, τις δεξιότητες, τις δραστηριότητες τις σχέσεις του και με βάση αυτά να σχεδιάσει τα επόμενα βήματά του.
- στ) Την άσκηση στην αξιοποίηση των λαθών του, στην επιστροφή του σε προηγούμενα βήματα, όπου αυτό χρειάζεται και στη διερεύνηση προηγούμενων πράξεων με σκοπό τη άντληση εμπειρίας για το παρόν και το μέλλον του.
- ζ) Την άντληση πληροφοριών για τον εαυτό του που θα τον βοηθήσουν να αποκτήσει πληρέστερη και ρεαλιστική εικόνα για τον ίδιο και να πάρει έτσι ορθολογικές αποφάσεις για τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές του.
- η) Την ανάπτυξη κριτικής στάσης απέναντι στις πράξεις και στις συμπεριφορές του και την εμπλοκή του στα θέματα που τον αφορούν ως υποκείμενο που έχει ευθύνη, συμμετέχει και που με τις ενέργειές του είναι σε θέση να αλλάξει την έκβαση των πραγμάτων.

Για το λόγο αυτό οι διαδικασίες που εξυπηρετούν την αξιολόγηση του μαθητή, σύμφωνα με τους παραπάνω στόχους, πρέπει να αναπτύσσονται στην τάξη. Οι διαδικασίες αυτές μπορούν να αναπτυχθούν

- Με την ύπαρξη ατομικού φακέλου (portfolio) τον οποίο ο μαθητής ενημερώνει με στοιχεία που αφορούν σε όλες τις πλευρές της σχολικής του ζωής (επίδοση, δραστηριότητες, σχέσεις με τους συμμαθητές και το προσωπικό του σχολείου κ.λ.π.).
- Με φύλλα αξιολόγησης τα οποία ακολουθούν κάθε ενότητα.
- Με την τήρηση ημερολογίου.
- Με συζητήσεις σε μικρές ομάδες με τη βοήθεια του καθηγητή συμβούλου.